

Förklaring av begrepp – jordbruksstatistik

Begrepp	Förklaring
Jordbruksföretag	<p>En verksamhet inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling som bedrivs under en och samma driftsledning och som uppfyller en eller flera av följande kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brukar mer än 2,0 hektar åkermark och/eller minst 5,0 hektar jordbruksmark • har djurbesättning med minst 10 nötkreatur, 10 suggor, 50 grisar, 20 får och lamm eller 1 000 fjäderfän • driver yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta.
Sysselsättning	<p>Sysselsättningsstatistiken visar det antal personer som arbetat vid jordbruksföretagen och den tid de arbetat omräknat till årsarbetstider (1 800 timmar).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statistiken är fördelad på företagaren, familjemedlemmar och anställda utanför familjen. De anställda är uppdelade på stadigvarande anställda och tillfälligt anställda. • Det är faktisk arbetad tid som avses, oavsett om denna tid är avlönad eller oavlönad.
Jordbrukets produktionsvärde	<p>Värdet av jordbrukets produktion.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Summan av värdet från produktionen av vegetabilier och animalier och intäkter från jordbrukstjänster och sekundära icke-jordbruksaktiviteter. Värdet av animalier och vegetabilier beräknas som den totala produktionsvolymen multiplicerat med ett genomsnittligt pris. • Värdet av fodergrödor som produceras och konsumeras inom samma företag räknas också in. • Den länsvisa fördelningen är gjord genom att rikets värden fördelats med hjälp av andelen djur och grödor i respektive län.
Svensk marknadsandel	<p>Visar hur stor del av den totala konsumtionen som produceras i landet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svensk marknadsandel beräknas genom att dividera produktionen i landet med konsumtionen i landet. • På länsnivå är konsumtionen beräknad genom att den genomsnittliga konsumtionen per person i riket multiplicerats med befolkningen i länet. • På länsnivå är produktionen beräknad som summan av produktionen vid länets jordbruksföretag.

Förklaring av begrepp – företagens ekonomi

Begrepp	Förklaring
Produktionsvärde	Den faktiska produktionen i företaget. Man beräknar produktionsvärdet genom att summera nettoomsättning, förändring av lager och pågående arbete, aktiverat arbete för egen räkning, övriga rörelseintäkter och kostnader för handelsvaror. Från den summan reduceras värdet med arrendeintäkter, erhållna bidrag, valutakursvinster på fordringar och skulder av rörelsekaraktär, vinst vid avyttring av materiella och immateriella anläggningstillgångar, återvunna kundförluster, försäkringsersättningar, konfliktersättningar, erhållna/återbetalade aktieägartillskott, koncernbidrag, resultatandelar i handels- och kommanditbolag, kostnader för förmedlade resor och hotellrum och vinst vid avyttring av aktier.
Förädlingsvärde	Företagens/branschens bidrag till BNP. <ul style="list-style-type: none">• Förädlingsvärdet är differensen mellan produktionsvärdet och förbrukningsvärdet.
Rörelsemarginal	Visar det procentuella överskottet som varje omsättningskrona ger, efter avdrag för rörelsens kostnader. <ul style="list-style-type: none">• Beräknas genom att dividera rörelseresultat med nettoomsättning.
Begrepp	Förklaring
Företag	Enheter som grupperats enligt näringsgrensindelningen (SNI) 2007 för de olika leden i livsmedelskedjan. <ul style="list-style-type: none">• Enheterna (företagen) är juridiska personer och fysiska personer som är registrerade för F-skatt, arbetsgivaravgift eller moms.
Arbetsställen	I SCB:s företagsregister menas med arbetsställe varje adress, fastighet eller grupp av fastigheter där företaget bedriver verksamhet. Ett företag kan ha flera arbetsställen.
Årsarbetare (årsarbetstider)	Visar enkelt uttryckt antalet sysselsatta (anställda huvuden) omräknat till heltidstjänster.

Förklaring av begrepp – jordbruksstatistik

Begrepp	Förklaring
Småbruk	De företag som ägnar färre än 400 standardtimmar per år åt jordbruksverksamhet.
Omställd ekologisk produktion	Med "omställd" ekologisk produktion menas att de odlade produkterna får märkas och säljas som ekologiska. Arealer som brukats med konventionella produktionsmetoder måste under en övergångsperiod brukas enligt reglerna för ekologisk produktion innan de kan godkännas som "omställda". De arealerna kallas då mark "under omställning". Begreppen används även för djur som håller på att ställas om till ekologisk produktion.
Ekologisk jordbruksmark	Jordbruksmarken är ekologisk om den brukas med ekologiska produktionsmetoder som uppfyller krav enligt EU.

Grödor, kategorier

Kategori	Förklaring
Spannmål	Höstvete, vårvete, råg, höstkorn, vårkorn, havre, höstrågvete, vårrågvete och blandsäd.
Grönfoder och vall	Grönfoder, slåtter- och betesvall, frövall och majs. Med vall menas en åker med vallväxter som främst används för skörd av hö eller gräs och örter till kraftfoder för betesdjur.
Potatis och sockerbetor	Matpotatis, potatis för stärkelse, sockerbetor.
Oljeväxter	Höstraps, vårraps, höstrybs, vårrybs och oljelin.
Träda	Träda är åkermark som "vilar" i syfte att inte utarmas. Åkermark i träda används inte till produktion av jordbruksprodukter, men ska kunna tas i bruk när som. Den ska skötas så att den inte växer igen eller försumpas, det ska således finnas fungerande dränering.
Övrigt	Energiskog, trädgårdsväxter, andra växtslag, ospecificerad åker, ärter, åkerbönor med mera, konservärter, bruna bönor. Ospecificerad mark är mark som jordbruksföretagarna inte har sökt stöd för.

Betesmark

Olika typer av betesmark

Typ	Förklaring
Betesmark	Betesmark är mark där växtligheten består av gräs eller örter som används till foder.
Slätteräng	På slätteräng består växtligheten liksom på betesmark av gräs och örter, men denna typ av mark används på eftersommaren till slätter eller för slätter kompletterat med efterbete.
Skogsbete	Skogsbete får endast betas av nötkreatur, får, getter eller hästar. Det ska till största del bestå av skog men ändå vara betespräglad; det ska finnas inslag av gamla träd och det ska växa gräs, örter och ris.
Alvarbete	Även på alvarbete ska det växa gräs, örter och/eller ris som kan användas till foder. Alvarbete finns bara på Öland och Gotland.
Mosaikbetesmark	Även på mosaikbete ska det växa gräs, örter och/eller ris som kan användas till foder. Mosaikbetesmark ska ha stort inslag av tätare områden med träd, buskar eller värdefulla landskapselement.

Länsstyrelsen fastställer vad som är skogsbete, alvarbete och mosaikbetesmark.

Driftsinriktningar, definitioner

De olika driftsinriktningarna bygger på hur stor mängd tid, i standardtimmar per år (ett år = 1 800 standardtimmar = årsverke), som ägnas åt en specifik verksamhet. För att ett företag ska klassificeras inom en viss driftsinriktning behöver minst 2/3 av tiden ägnas åt den specifika verksamheten.

Driftsinriktning	Förklaring
Växtodling	Jordbruksföretag som ägnar mer än 400 standardtimmar per år åt jordbruksverksamhet, varav minst 2/3 av den tiden åt växtodling.
Djurhållning	Jordbruksföretag som ägnar mer än 400 standardtimmar per år åt jordbruksverksamhet, varav minst 2/3 av den tiden åt djurhållning.
Blandat jordbruk	De företag som ägnar mer än 400 standardtimmar per år åt jordbruksverksamhet, och som använder 1/3–2/3 av tiden till växtodling och 1/3–2/3 av tiden åt djurhållning.
Småbruk	De företag som ägnar färre än 400 standardtimmar per år åt jordbruksverksamhet.

Värt att notera är att gränsen för att få söka stöd höjdes 2010 från 0,3 hektar till 4,0 hektar jordbruksmark, vilket medförde att antalet jordbruksföretag med driftsinriktning *jordbruksväxter, får- och getskötsel* och *småbruk* ökade.

Definitioner, vattenbruk

Begrepp	Förklaring
Vattenbruk	Med vattenbruk menas odling av vattenlevande djur eller växter. Vattenbruk kan drivas både på land och i naturliga vatten. Fisk är de vanligaste djuren som odlas i Sverige, men det finns även odlingar med kräftdjur och blötdjur.
Matfisk	Med matfisk menas fisk, musslor och ostron som främst produceras för att användas som livsmedel. Den viktigaste fiskarten i vattenbruk i landet vad gäller konsumtion är regnbåge. Andra exempel är röding, ål, lax, öring och stör.
Sättfisk	Med sättfisk menas fisk som ska sättas ut i naturvatten. Sättfisk produceras bland annat för att bevara och stödja hotade arter, återföra arter som försvunnit från ett visst område eller för att förbättra fisket. De vanligaste arterna av sättfisk är regnbåge och öring.
Bassäng	Bassänger för vattenbruksproduktion.
Damm	Kan vara både naturdamm eller gjuten betongdamm.
Kassar	Används för odling i naturliga vatten
Recirkulerande system	Recirkulerande system: slutet system där både restavfall och vatten tas tillvara.

Svensk marknadsandel – förklaring

Förklaringar

Svensk marknadsandel beräknar man genom att dividera produktionen i landet med konsumtionen i landet. Måttet visar hur stor del av den totala förbrukningen som produceras här.

Förklaring mjölkprodukter:

Sverige är självförsörjande vad gäller konsumtionsmjölk. Men eftersom den invägda mjölken även används till produktion av exempelvis ost (som också importeras) blir förhållandet mellan konsumtion och produktion inte 1:1 i nästkommande bild.

För att kunna göra en riktig jämförelse av produktion och konsumtion av mjölk i landet beräknas förbrukningen av samtliga mjölkprodukter här i stället med hjälp av mjölkekvivalenter. Det innebär en omräkning av mjölkanvändningen där 1 liter mjölk, grädde eller syrade produkter motsvarar just 1 liter mjölk. 1 kilo ost motsvarar 10 liter mjölk och 1 kilo smör motsvarar 20 liter mjölk. Förhållandet mellan mjölk och mjölkpulver är 1:6.

Konsumtionen av mjölkprodukter i nästkommande bild är mjölkförbrukning i kilo per capita multiplicerat med antal personer i landet 2018.